
Comerțul internațional continuă să afecteze creșterea PIB-ului

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (actincon@yahoo.com)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Iulian RADU PhD Student (julian@linux.com)

Bucharest University of Economic Studies

Dana Luiza GRIGORESCU PhD Student (danaluiza2004@yahoo.com)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Comerțul internațional este și va continua să fie una dintre activitățile importante ale economiei naționale. Aceasta deoarece în perioada actuală nu mai există posibilitatea ca unele țări, indiferent cât de dezvoltate sunt, să desfășoare o activitate economică autarhică.

În acest articol autorii au pornit de la ideea că această importanță pentru economia națională, în contextul în care nu sunt corelate importurile cu exporturile, constituie un dezavantaj pentru rezultatul final al economiei naționale. În acest context exportul net, adică diferența dintre export și import, este destul de ridicat adică indică un deficit al balanței de plăți externe comerciale pentru România.

Pornind de la acest aspect că activitatea schimburilor comerciale internaționale sunt necesare pentru orice țară, autorii și-au propus să evidențieze că totuși dezechilibrul care există între exporturi și importuri, în favoarea importurilor reprezintă un element negativ în ceea ce privește rezultatul final înregistrat de România. În acest context s-a pornit de la faptul că încă din 1990 până în prezent, deci de 33 de ani România a obținut de fiecare dată deficite ale balanței de plăți comerciale externe.

Utilizând datele furnizate de Institutul Național de Statistică și Eurostat autorii întreprind un studiu destul de pertinent, scoțând la iveală faptul că acest export net continuă să fie un element esențial, deoarece importurile depășesc în luna noiembrie cu aproape 4 miliarde de euro exporturile. Din acest punct de vedere indicatorul acoperirea importurilor prin exporturi este subunitar, relevând că o parte dintre rezultatele care se obțin în economia națională sunt utilizate de către agenții economici care îi schimbă pentru a obține valuta necesară plăților.

În condițiile în care și cursul de schimb al leului față de dolarul american sau euro s-a degradat rezultă că activitatea suficient de importantă realizată pe plan intern este afectată de aceste plăți externe. În același timp se

relevă faptul că unele importuri care se efectuează puteau să fie înlocuite cu producția agenților economici pe plan intern, dar aceasta nu se mai realizează datorită celor două condiții în care acționează Uniunea Europeană, respectiv calitate și preț, care sunt defavorabile României.

Am utilizat o metodologie complexă folosind indicatorii publicații de Institutul Național de Statistică prin comunicatele lunare, precum și datele concentrate furnizate de Uniunea Europeană. De asemenea, am studiat și am utilizat metoda comparației, analizelor structurale și alte metode statistico-econometrice pentru a valida că aceste exporturi și importuri au valorile respective și că prin compararea lor (exportul net) duce la reducerea valorii Produsului Intern Brut utilizat în comparațiile internaționale introducerea analizei acestei activități schimburile comerciale internaționale.

Cuvinte cheie: import, export, balanța de plăți externe, indicatori, metode și modele statistice.

Clasificarea JEL: H10, H60

Introducere

În analiza acestei activități, schimburile comerciale internaționale, autorii s-au preocupat să pună în pagina în primul rând faptul că de la o perioadă de timp la alta această activitate în general vorbind a crescut. În acest sens se relevă faptul că atât importurile cât și exporturile au crescut cu specificația că importurile în volum au fost mult mai mari decât exporturile.

S-a evidențiat faptul că indicatorul exportul net este într-o continuă creștere având o contribuție negativă la formarea și creșterea Produsului Intern Brut. Pornind de la acest deziderat s-a făcut o comparație între schimburile comerciale intra-EU și extra-EU, relevându-se faptul că în timp exporturile intracomunitare au crescut mai mult în detrimentul schimburilor comerciale internaționale totale ale României. Astfel, în ceea ce privește importurile autorii au constatat că o serie dintre acestea se realizează chiar dacă în condițiile anterioare o serie de agenți economici puteau produce și distribui pe piața internă, mai ales produse agroalimentare, au realizat din ce în ce mai puțin, existând un aflux important de import produse agroalimentare. Aceste importuri de produse unele sunt de strictă necesitate cum sunt acelea care reprezintă continuarea activității de producție la acele ansambluri subansambluri sau produse pur și simplu necesare dezvoltării producției pe care economia României nu le poate realiza. Dar există și importuri mai ales de produse agroalimentare pe care România le importă și pe această cale afectează activitatea agenților economici români, care în competiția din piața europeană nu pot dobândi calitatea și prețurile agenților externi restrângându-și activitatea.

Acest fenomen s-a înăsprit mai ales în condițiile crizei pandemiei Covid 19 și a crizei energetice mai ales, dar este un fenomen cu continuitate declanșat cu mulți ani în urmă.

Apoi au fost analizate principalele relații (țări) cu care România realizează schimburi comerciale externe, precum și principalele bunuri care apar în exporturile și importurile României de pe piața europeană sau piața mai largă mondială. Se evidențiază de asemenea, faptul că unele corelații cum ar fi acoperirea importurilor prin exporturi s-a degradat, fenomenul crizelor care acționează concertat conducând la micșorarea acestui indicator.

Literature review

Comerțul internațional are un rol deosebit de important pentru orice economie națională și din acest punct de vedere mulți cercetători și-au îndreptat atenția asupra acestei activități. Astfel, Anghel M.G., Iacob S.V., Haseganu D.A. (2020) au studiat și diseminat o serie de studii cu privire la evoluția schimburilor internaționale de bunuri dintre România și alte state. Bernard A.B., Jensen J.B., Redding S.J., Schott P.K. (2012) s-au ocupat de analiza rolului marilor corporații internaționale în comerțul internațional de bunuri. Elgstrom O. (2007) acordă atenție activității de comerț internațional sub aspectul conținutului și tehnicii negocierilor, iar Fajgelbaum P., Grossman G., Helpman E. (2011) fac un studiu cu privire la venituri, calitatea producției și comerțul internațional, în care sunt abordate elemente referitoare la comerțul exterior în prezent. Hill C., Smith M. (2011) au publicat o amplă lucrare referitoare la relațiile comerciale internaționale și relațiile cu Uniunea Europeană, iar Hummels D. (2007) a publicat o lucrare care tratează costul transportului în comerțul internațional în era globalizării. Staiger R., Sykes A. (2011) au publicat o analiză referitoare la comerțul internațional, tratamentul național și reglementările interne din țările implicate în astfel de tranzacții.

Date, rezultate și discuții

În ceea ce privește situația schimburilor internaționale constatăm că după creșterile înregistrate până anul 2019 se înregistrează o stare ambiguă în sensul că au crescut, atât exportul cât și importul, ori s-a mărit deficitului balanței de plăți comerciale. Începând cu anul 2020 această situație se menține.

La export, la unele grupe de bunuri s-au obținut creșteri (la mijloace de transport), iar la import a crescut ponderea grupei produse chimice și mase plastice.

Majoritatea grupelor de bunuri au cunoscut scăderi, cele mai afectate fiind produsele metalurgice și produsele minerale la export, precum și mijloacele de transport și produsele minerale la import.

Din punctul de vedere al ponderii principalelor grupe de mărfuri din Nomenclatorul combinat în totalul operațiunilor de export pentru prelucrare activă, reținem că ponderea esențială au avut-o: articole de îmbrăcăminte confecționate din țesături tricotate sau croșetate, materii textile, mașini și dispozitive mecanice, aparate electrice de înregistrat și reprodus sunet și imagini, încălțăminte și articole similare, mijloace și materiale de transport, produse metalurgice.

În perioada 01.01-31.08.2022, exporturile și importurile au crescut cu 25,1%, respectiv cu 31,5%, comparativ cu perioada 01.01-31.08.2021. În perioada 01.01-31.08.2022 exporturile FOB au însumat 60.292,7 milioane euro, iar importurile CIF au însumat 82.292,5 milioane euro.

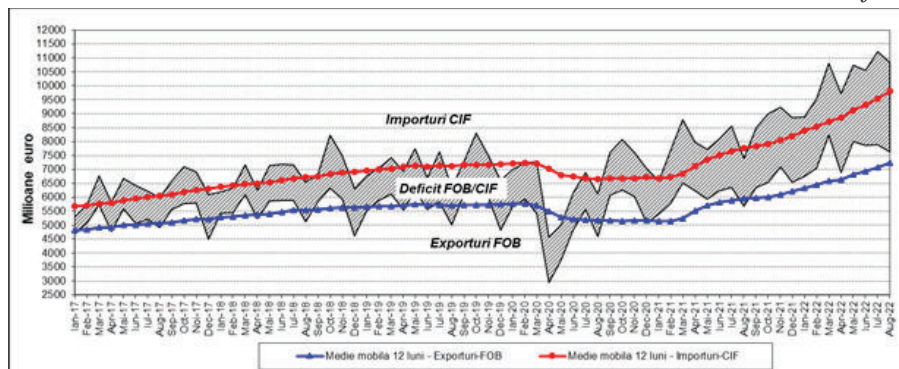
Deficitul balanței comerciale (FOB/CIF) în perioada 01.01-31.08.2022 a fost de 22.000,8 milioane euro, mai mare cu 7.381,3 milioane euro decât cel înregistrat în perioada 01.01-31.08.2021.

În luna august 2022 exporturile FOB au fost de 7.618,8 milioane euro, importurile CIF au fost de 10.841,7 milioane euro, rezultând un deficit de 3.222,9 milioane euro.

În graficul numărul 1 este prezentată evoluția exporturilor, importurilor și soldul balanței comerciale în perioada ianuarie 2017 – august 2022.

Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale în perioada ianuarie 2017 – august 2022

Grafic 1

În total activitatea de comerț exterior, putem aprecia că aceasta a evoluat negativ din punctul de vedere al volumului, precum și al celor două elemente, import și export.

Reducerea exporturilor și a importurilor, a fost stimulată și de ușoara apreciere a monedei naționale. Pe acest fond, elementul pozitiv al aprecierii

(instabilității) leului are efect negativ asupra exporturilor. Mulți dintre exportatori, fie și-au temperat activitățile, fie au înregistrat, dacă nu pierderi, cel mult câștiguri modeste.

În structura pe țări, cele mai mari deficite au fost înregistrate cu Ungaria, China, Kazahstan, Austria, Germania, Federația Rusă.

Solduri pozitive s-au înregistrat în principal cu: Serbia, Norvegia, Republica Moldova, Egipt, Emiratele Arabe Unite, Liban, Gruzia, Irak, Regatul Unit, Republica Arabă Siriană.

Referitor la exporturile și importurile realizate, se constată cel puțin trei caracteristici comune. Prima caracteristică este că evoluția în 2022 față de 2021 a exporturilor și a importurilor, cu mici excepții, Irlanda, Malta, Finlanda și Regatul Unit, la export, respectiv, Estonia, Irlanda, Letonia și Malta, la import, a marcat trenduri pozitive, desigur, diferențiată de la țară la țară.

A doua caracteristică, că, atât la export cât și la import, în toate țările, s-au înregistrat evoluții negative și, aș spune, cu un specific dat de o magnitudine crescută plasată în intervalul 15-30% și chiar peste această valoare în cazul importului, aici putând nominaliza, alături de România, Bulgaria, Estonia, Letonia, respectiv Finlanda.

În sfârșit, a treia caracteristică este marcată prin faptul că devansarea scăderii exporturilor de diminuarea importurilor a condus implicit la reducerea deficitului comercial.

Astfel, întâlnim două ipostaze: state care și-au mărit excedentul comercial în 2022 comparativ cu anul 2021: Irlanda, Belgia, Danemarca, Rep. Cehă și Ungaria; și țări în care excedentul, deși se menține în continuare la un nivel relativ mai redus. Este cazul Germaniei, Olandei, Suediei și Finlandei. Cu o reducere a deficitului, România se înscrie printre țările cu cele mai mari reduceri ale deficitului. În structura pe țări, cele mai mari deficite în anul 2022 au fost înregistrate cu Ungaria, China, Kazahstan, Germania, Austria, Federația Rusă, spre deosebire de anul 2019 când ierarhia țărilor cu care România înregistra cele mai mari deficite cuprindea Germania, Federația Rusă, Ungaria, Kazahstan, China, Austria.

Notabilă este reducerea deficitului cu Germania datorită creșterii exporturilor de autoturisme și autovehicule pentru transportul mărfurilor. Criza economică s-a manifestat acut în domeniul comerțului exterior, în fiecare lună din 2021-2022 înregistrându-se scăderi ale exporturilor românești comparativ cu lunile corespunzătoare din anul 2019, care au și confirmat tendințele manifestate anterior. Din 2013 și până în 2019 în prezent, s-a remarcat revenirea la un ritm mai accelerat al schimburilor internaționale, dupa care, intervalul 2020-2022 a avut un ritm oscilant.

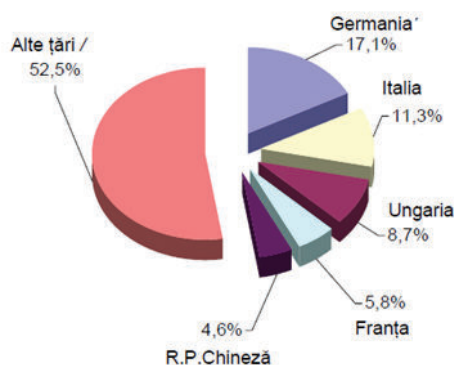
Evoluția numărului de exportatori și importatori în perioada 2021-2022, perioadă care surprinde atât efectul aderării României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, s-a caracterizat printr-o creștere semnificativă a numărului acestora.

Este de remarcat faptul că din circa 22.000 de exportatori, 759 de exportatori (cu exporturi anuale de peste 5 milioane de euro) acoperă aproape 76,4% din volumul anual al exporturilor anului 2022.

În cazul importurilor, din circa 67.310 importatori, 1160 importatori (cu importuri anuale de peste 5 milioane de euro) acoperă aproape 70% din volumul importurilor. De remarcat că ponderea exporturilor și importurilor de produse agroalimentare (inclusiv băuturi și tutun) în total exporturi respectiv importuri a scăzut în primele opt luni din 2022 cu circa 0,9% în cazul exporturilor și 2,0% în cazul importurilor. Expedierile de produse agroalimentare către țările Uniunii Europene au avut o pondere valorică de circa 67% iar introducerile de produse agroalimentare din statele membre UE au deținut o pondere de circa 30,7%.

Principalele țări partenere ale României în 2020

Grafic 2

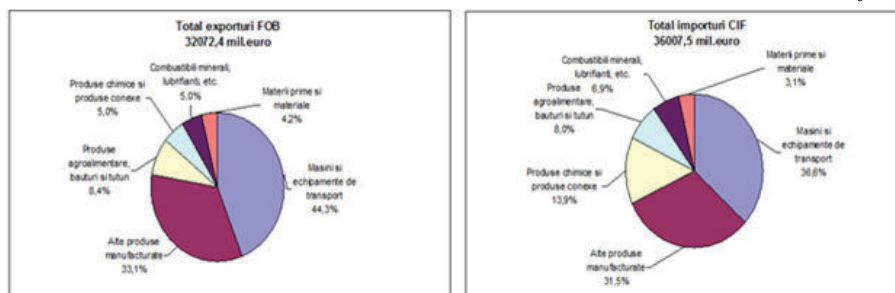

În cazul importurilor de produse agroalimentare, băuturi și tutun, principalii parteneri comerciali din Uniunea Europeană sunt: Ungaria, Germania, Bulgaria, Olanda, Italia și Polonia.

În cazul importurilor apar și țări partenere importante din spațiul extracomunitar, cum ar fi China (telefoane, acumulatori și baterii, transformatoare, încălțăminte, circuite electrice) cu 4,5%.

Structura comerțului internațional pe grupe de produse, în perioada 01.01-31.08.2022

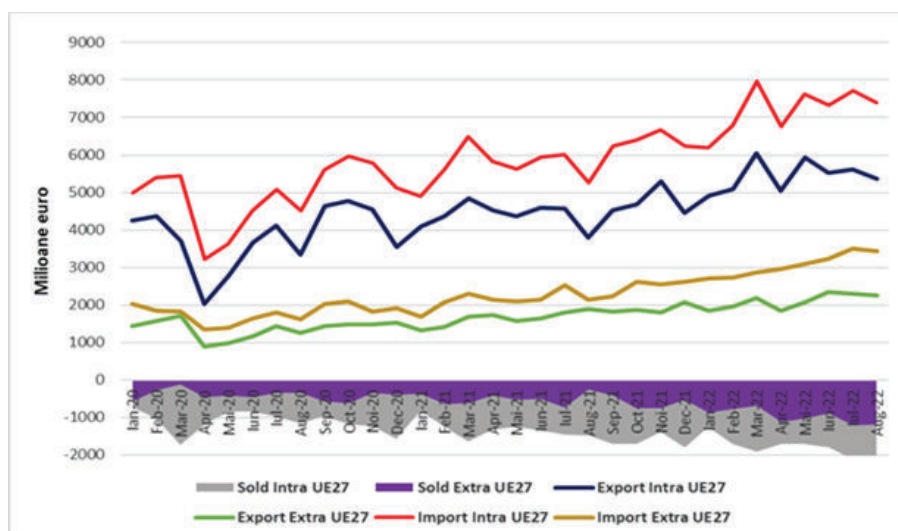
Grafic 3

În perioada 01.01-31.08.2022, ponderi importante în structura exporturilor și importurilor sunt deținute de grupele de produse: mașini și echipamente de transport (41,3% la export și 37,0% la import) și alte produse manufacturate.

Exporturile, importurile și soldurile balanțelor comerciale Intra-UE27 și Extra-UE27 în perioada ianuarie 2020 – august 2022

Grafic 4

Deficitul balanței comerciale (FOB/CIF) a fost în luna august 2022 de 3.222,9 milioane euro, mai mic cu 232,7 milioane lei decât cel înregistrat în luna august 2021. Exporturile FOB realizate în perioada 01.01-31.08.2022 au

fost de 7.618,8 milioane euro, iar importurile CIF au fost de 10.841,7 milioane euro.

Valoarea schimburilor intracomunitare de bunuri (intra-UE27) în luna august 2022 a fost de 5.371,7 milioane euro la expedieri și de 741,7 milioane euro.

Valoarea schimburilor extracomunitare de bunuri (extra-UE27) în luna august 2022 a fost de 2.247,1 milioane euro la exporturi și de 3.440,0 milioane euro la importuri.

Concluzii

Studiul acestui articol realizat conduce la unele concluzii pertinente în ceea ce privește activitatea schimburilor comerciale internaționale. În primul rând se constată că exporturile reprezintă o necesitate care trebuie dezvoltată în perioada următoare într-un câmp prin cursul de schimb se aduce valuta necesară (dolarii SUA și euro) necesară schimburilor internaționale (importurilor).

Pe de altă parte se constată că exporturile sunt totuși limitate având în vedere mai ales că economia României a renunțat treptat la unele produse care erau aite pentru export. De aceea concluzia ce derivă este aceea că trebuie întreprinse măsuri pentru sporirea exporturilor.

Cu privire la importuri acestea trebuie structurate în două categorii. Este nevoie de importurile necesare pentru completarea resurselor cerute de dezvoltarea unor ramuri ale economiei naționale (vezi producția de autoturisme Dacia), iar altele se realizează în contextul în care ar putea fi realizate în interior. Aici se degajează concluzia că ar fi necesar ca prin sprijinul din contul național de redresare și reziliență și subvențiile de la bugetul național să se acorde o atenție sporită producției interne, care să facă față în competiția cu același gen de produse de piața externă.

O altă concluzie este aceea că activitatea de comerț internațională se desfășoară oarecum haotic, în condițiile actualilor crize, și importurile cresc în volum mai rapid decât exporturile conducând la creșterea deficitului balanței de plăți comerciale externe.

În final trebuie concluzionat că în strategiile guvernamentale, precum și ale firmelor naționale și multinaționale care acționează pe teritoriul României, să se acorde o atenție net superioară produselor pentru export. În acest sens putem preciza că acele comenzi industriale lansate în industria României pentru export sunt din ce în ce mai reduse, dezvoltându-se în primul rând industria extractivă și în termeni ceva mai reduși industria prelucrătoare, în multe ramuri cum ar fi textilă, pielăriei și altele, recurgându-se la prelucrarea comenzilor externe fără a utiliza pe larg și materialele pe care le oferă economia națională. În mod special agriculturii trebuie să i se acorde

o atenție deosebită mai ales după anul 2020, unul deosebit de dificil, pentru a realiza producții vegetale și animale mai mari, să se dezvolte industria de prelucrare a acestor produse agricole așa încât prezența pe piața internă să crească în detrimentul creșterii produselor din import.

Bibliografie

1. Anghel, M.G., Iacob, Ș.V., Hașegan, D.A. (2020). *The analysis of the international trade of Romania*. Theoretical and Applied Economics, XXVII (1), Spring, 183-200
2. Bernard, A.B., Jensen, J.B., Redding, S.J., Schott, P.K. (2012). *The Empirics of Firm Heterogeneity and International Trade*. Annual Review of Economics, 4 (1), 283-313
3. Elgström, O. (2007). *Outsiders' Perceptions of the European Union in International Trade Negotiations*. Journal of Common Market Studies, 45 (4), 949-967
4. Fajgelbaum, P., Grossman, G., Helpman, E. (2011). *Income Distribution, Product Quality, and International Trade*. Journal of Political Economy, 119 (4), 721-765
5. Hill, C., Smith, M. (2011). *International relations and the European Union*, Second Edition, Oxford University Press
6. Hummels, D. (2007). *Transportation Costs and International Trade in the Second Era of Globalization*. Journal of Economic Perspectives, 21 (3), Summer, 131-154
7. Staiger, R., Sykes, A. (2011). *International trade, national treatment, and domestic regulation*. Journal of Legal Studies, 40 (1), 149-203